

Kwiecień, Nr 4/2026 (281)

Informator parafialny

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej
w Słupsku

*Rzekł Jezus do Tomasza:
Że mnie ujrzałeś, uwierzyłeś; błogosławieni,
którzy nie widzieli, a uwierzyli.
J 20,29*

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku

ul. Krzywa 1, 76-200 Słupsk

Kontakt: slupsk@luteranie.pl

tel.: 00 48 (0) 59 842 25 77

Nr konta: PL **25160014621816836860000001**

KOD SWIFT: PPABPLPK

Duchowny:

Proboszcz: ks. Wojciech Froehlich

e-mail: wojciech.froehlich@luteranie.pl

tel. 00 48 59 842 25 77, kom. 605 556 749

Adresy kościołów i kaplic:

Kościół Świętego Krzyża: Słupsk ul. Słowackiego 40

Kaplica w Lęborku: Lębork, ul. Wojska Polskiego 47

Strony internetowe:

www.slupsk.luteranie.pl • www.luteranie.pl

Zdjęcie na okładce: [pixabay.com](https://www.pixabay.com)

Korekta: Anna Froehlich

Słowo duszpasterza

*Rzekł Jezus do Tomasza:
Że mnie ujrzałeś, uwierzyłeś;
błogosławieni, którzy nie widzieli,
a uwierzyli
Ew. Jana 20,29*

Drodzy w Chrystusie!

Wykonało się! i Jezus żyje! To dwa skrajne, ale jakże determinujące naszą duchową rzeczywistość zdania. Są one klamrą w której zamknięta jest prawda naszego odkupienia. Wokół tych dwóch zdań i związanych z nimi wydarzeń będą się skupiać nasze myśli w kwietniu, kiedy przeżywamy wielkopiątkowe apogeum Wielkiego Tygodnia oraz pierwszy dzień po sabacie, kiedy grób okazał się być pusty, a Ten, którego ciało w nim było złożone objawił się tym, którzy byli zasmuceni Jego odejściem.

Dla części współczesnych Jezusowi nie wystarczyły słowa dobrej wieści o tym, że Jezus zmartwychwstał, niektórzy, jak uczniowie idący do Emaus, nie rozpoznali w swoim towarzyszu Jezusa, bo cały czas trwali w wielkopiątkowej rzeczywistości. Potrzebowali słów i gestów aby uwierzyć.

Słowo hasła miesiąca wskazuje na Tomasza, ucznia Jezusa, który potrzebował dowodów na zmartwychwstanie. Powiedział do pozostałych uczniów: *Nie uwierzę, dopóki*

ks. Wojciech Froehlich
proboszcz

nie zobaczę...

Współcześnie to jest chyba najczęściej spotykana postawa człowieka, bo przyszło nam żyć w czasach, w których wiara wymaga fizycznego doświadczenia. Zwykło się uważać, że istnieje tylko to, co można zobaczyć i czego można dotknąć. Tymczasem Jezus przypomina: *Błogosławieni, którzy nie wiedzieli a uwierzyli*. To, że wiara jest zaufaniem i pewnością tego, co jest zakryte przed naszymi zmysłami pozostaje w centrum całego zwiastowania Kościoła, szczególnie jednak w okresie wielkanocnym, który bez zaufania Słowu jedynemu świadectwu prawdy Bożego objawienia będzie tylko garścią pielęgowanych tradycji. Życzę Wam, abyście przeżywając ten czas doświadczali Boga w Jego Słowie i za Tomaszem wyznali *Pan mój i Bóg mój!*

Z wdzięcznością za Was
i z błogosławieństwem
Wasz Duszpasterz

Spotkanie z Chrystusem

ks. Wojciech Froehlich

Proboszcz

A przypominam wam, bracia, ewangelię, którą wam zwiastowałem, którą też przyjęliście i w której trwacie, i przez którą zbawieni jesteście, jeśli ją tylko zachowujecie tak, jak wam ją zwiastowałem, chyba że nadaremnie uwierzyliście. Najpierw bowiem podałem wam to, co i ja przejąłem, że Chrystus umarł za grzechy nasze według Pism i że został pogrzebany, i że dnia trzeciego został z martwych wzbudzony według Pism, i że ukazał się Kefasowi, potem dwunastu; potem ukazał się więcej niż pięciuset braciom naraz, z których większość dotychczas żyje, niektórzy zaś zasnęli; potem ukazał się Jakubowi, następnie wszystkim apostołom; a w końcu po wszystkich ukazał się i mnie jako poronionemu płodowi. Ja bowiem jestem najmniejszym z apostołów i nie jestem godzien nazywać

się apostołem, gdyż prześladowałem Kościół Boży. Ale z łaski Boga jestem tym, czym jestem, a łaska jego okazana mi nie była daremna, lecz daleko więcej niż oni wszyscy pracowałem, wszakże nie ja, lecz łaska Boża, która jest ze mną. Czy więc ja, czy oni, to samo opowiadamy, i tak uwierzyliście.

I Kor 15,1-11

Umiłowani
w Chrystusie Zmartwychwstałym!

Wczesnym rankiem po sabacie kobiety poszły do grobu aby, zgodnie z żydowskim zwyczajem, namaścić ciało Jezusa. Tak rozpoczyna się biblijna relacja o Zmartwychwstaniu. Wszystko rozpoczyna się od pewnego gestu, gestu szacunku wobec zmarłego. Te, które szły zastanawiały się nad tym

kto odwali im kamień od grobu, aby mogły zrobić to, po co przyszły. Tymczasem wielu wydarzenia ostatnich dni przerosły. Byli przestraszeni, ukrywali się, czuli jakby byli zawieszeni w jakiejś niepewności jutra. Takie uczucia towarzyszą człowiekowi wówczas, gdy coś go zaskakuje, powoduje, że traci grunt pod nogami. W takim nastroju, nieoczekiwanie dociera do nich wiadomość, że ciała Jezusa nie ma w grobie a wraz z nią Dobra Nowina czyli Ewangelia o tym, że zmartwychwstał. Smutek Wielkiego Piątku i cisza Wielkiej Soboty przemieniają się w radość Wielkanocnego poranka. On żyje! Z tą wiadomością przychodzi kobiety do uczniów. Ta wiadomość, może na początku z lekkim niedowierzaniem, zostaje przekazywana dalej, z ust do ust. Czy to prawda, czy to nie jakaś prowokacja? Może komuś zleżało na tym żeby wywołać euforię wśród jego wyznawców, a później wskazać miejsce, gdzie zostało przeniesione ciało zmarłego i tym samym ich upokorzyć. Nie, tak się nie stało, to nie była prowokacja. To była prawda. Na dowód tego, że pusty grób oznaczał prawdziwe zmartwychwstanie Jezus pojawiał się jesz-

cze przez 40 dni w różnych miejscach i okolicznościach. Spotkali Go między innymi jego uczniowie i wielu innych ludzi. Ta wiadomość przekazywana jest do dziś, możemy ją słyszeć nie tylko w święta, ale w każdą niedzielę, która tak naprawdę jest upamiętnieniem zmartwychwstania Jezusa. W związku z tym jesteśmy zaproszeni na tę pamiątkę w każdą niedzielę, bo prawda o zmartwychwstaniu jest kluczową w naszej wierze.

Paweł w swoim liście do Koryntian przypomina o prawdzie tej Ewangelii, która była przez niego

zwiastowana i która jest przekazywana także dzisiaj w Kościele. To jest zasadnicze zadanie Kościoła. Głoszenie Ewangelii i udzielanie sakramentów. Wszystko inne może być jedynie pochodnymi tego zadania. Niestety zdarza się, że bywa odwrotnie, że w kościele coraz mniej ewangelii a coraz więcej rzeczy, które z nauczaniem Chrystusa nie mają niczego wspólnego. Dlatego słowa Pawła są dla nas tak bardzo ważne i aktualne. Szczególnie w wielkanocny poranek, który mówi o odnowie, o zmianie, o tym, że nie ma sytuacji bez wyjścia, że każdy może doświadczyć przemiany. Paweł podaje siebie samego za przykład. Jako prześladowca Chrystusa i jego kościoła, doświadczył diametralnej przemiany. Spotkał zmartwychwstałego Jezusa, doświadczył Jego mocy i na swój sposób rewolucji w życiu. Tym, można powiedzieć spektakularnym, działaniem Bóg daje dowód na to, że każdy może zmienić swoje życie, ale też swoje podejście do wiary w Boga. Musi być jednak spełniony jeden warunek. Musi nastąpić spotkanie z Chrystusem, z Jego słowem, z Jego Ewangelią. Nie musi to mieć takiego przebiegu jak u Pawła, bo Bóg działa w różny sposób, niewykluczone, że to właśnie Ty będziesz dla kogoś objawieniem Bożej obecności i Bożej mocy. Twój sposób życia, składania świadectwa o miłości Boga do człowieka, twoje słowa, które wypowiadasz, publikujesz i z którymi sam się identyfikujesz.

Czasami nawet może nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak ważną rolę

odgrywamy w Bożym planie zbawienia, nie ze względu na nasze własne zbawienie, ale ze względu na to, że to właśnie my tworzymy Kościół i jesteśmy jego obrazem. Bardzo barwnym i różnorodnym obrazem, ale jak najbardziej prawdziwym z jego jasnymi ale także ciemnymi stronami. Kościół nie może udawać czegoś czym nie jest. Nie może się kreować na doskonałą, „jedynozbawczą” instytucję, ale powinien kroczyć w prawdzie Chrystusowej, która dzisiaj stoi w samym centrum wielkanocnego zwiastowania.

W końcowym fragmencie dzisiejszego tekstu Apostoł Paweł podkreśla rolę Bożej łaski w zbawieniu. Nie przypisuje sobie żadnej zasługi. Wręcz każdą pracę, którą wykonywał jako zwiastujący Boże zbawienie, przypisuje łasce, która jest i pozostaje z nim. Dla Pawła wszystko ma źródło w Bożej łasce, czyli usprawiedliwieniu grzesznika przed Bogiem na podstawie wykonanego na Golgocie na Jezusie wyroku śmierci. Nic innego nie może nas zbawić, nic innego nie ma wpływu na naszą przyszłość poza wiarą w zbawczy czyn Boga zapieczętowany Chrystusowym tryumfem życia nad śmiercią. Tak jak w poranek zmartwychwstania odeszły od pustego grobu i zanosły tę wieść uczniom, tak i my dzisiaj możemy z tą dobrą wieścią wyruszyć na drogi i ścieżki naszego życia, możemy pełną piersią śpiewać pieśń chwały, że nasz Zbawiciel żyje i obdarowuje nas łaską życia wiecznego. Amen.

PRZEKAŻ
1,5%

TO TWÓJ
DAR
SERCA

JESTEŚMY ORGANIZACJĄ
POŻYTKU PUBLICZNEGO

KRS 0000260697

www.diakonia.org.pl

Cel szczegółowy: Diakonia Słupsk

Diakonia
Polska

EWANGELICKIE POMORZE MIEJSCA I LUDZIE

Słupsk i Pomorze Środkowe, to obszar, którego mieszkańcy są przywiązani do przestrzegania prawd biblijnych, ale i otwarci na nowinki religijne. Początki Reformacji na terenie miasta datuje się na 1517 r., kiedy to doszło do poważnego sporu z miejscowym duchowieństwem w sprawach podatkowych. Szerzenie podglądów Lutra zaowocowało przyjęciem luteranizmu przez słupszczyzan w 1525 r.

Po oficjalnym wprowadzeniu Reformacji Słupsk stał się miejscem pierwszej wizytacji kościelnej kierowanej przez J. Bugenhagena. Tutaj też siedzibę miała jedna z trzech superintendentur generalnych Pomorza.

Wiek XVIII obrodził aktywnością pietystów, którzy stworzyli jeden z najaktywniejszych na Pomorzu ośrodków tego ruchu. Istotną rolę w ruchu pietystycznym odgrywali duszpasterze z powiatu słupskiego. Jeden z nich P. Schimansky był herrnhutystą.

W XIX w. przychylność mieszkańców wobec nowinek religijnych oraz silne przywiązanie do prawd biblijnych, pozwoliły na działalność na tym terenie postaci znaczących w dziewiętnastowiecznym przebudzeniu religijnym, takich jak filozof F. Schleiermacher, czy kompozytor G. Knak.

W latach trzydziestych i czterdziestych XX w. na terenie Pomorza Środkowego w Kościele ewangelickim ścierały się wpływy faszystów i ich przeciwników. W opozycji wobec biskupów K. Thoma i L. Müllera działało wielu członków Kościoła Wyznającego, w tym m.in. D. Bonhoeffer.

W Informatorze Parafialnym prezentujemy miejsca i osoby ważne dla dziejów pomorskiego ewangelicyzmu.

STRZELINO

Zarys dziejów

Strzelino (niem. Strellin, Gross Strellin) – sołectwo w gminie Redzikowo. Miejscowość wymieniana w dokumentach jako: Strelen (1270), Strelino (1277), Strelin (1281), Strelinow (1286). Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1270 r. Jest to wieś o planie ulicówki.

W dokumencie z 1277 r. książę Mszczuj II darował Strzelino rycerzowi Miraslausowi Roswarovizowi. W 1281 r. wioska przyznana została klasztorowi w Białobokach na uposażenie klasztoru norbertanek w Słupsku. W 1364 r. wzmiankowany był „Johannes Gherwyn plabanus in Strelin”. Po Reformacji Strzelino stało się własnością domeny słupskiej, a następnie miasta Słupska. Około 1700 r. zakupił ją Gerd von Below i do momentu sprzedaży wsi w 1784 r. należała ona do tej rodziny. W 1784 roku, gdy Groß Strellin należał do por. Franza Jakoba von Below, wieś posiadała folwark, sześciu rolników, zagrodnika, nauczyciela i młyn wodny na skraju pola wsi, tzw. „Neue Mühle” (później Neumühl, obecnie część Włynkówka), który był własnością młynarza. Nowo

wybudowana ferma owiec wraz z sześcioma rodzinami kolonistów, w tym czterema półrolnikami, łącznie 21 dymów. W 1804 roku właścicielem był pan Meske.

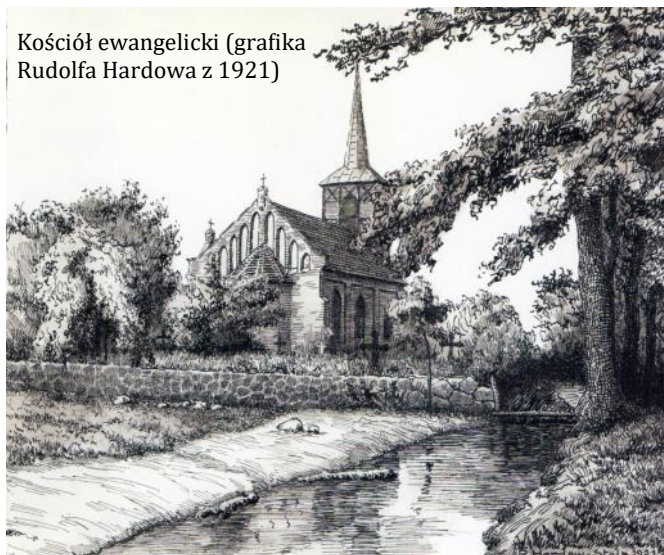
W 1853 r. Gustav Mach kupił Strzelino za 80 000 talarów. Ostatnimi właścicielami Strzelina byli jego potomkowie: Emil (do 1912 r.) i Rudolf (do 1945 r.) Machowie. W 1939 r. wieś liczyła 331 mieszkańców. Od 1937 r. burmistrzem był rolnik Paul Körlin.

Sołtysiem Strzelina od 2025 r. jest Adam Siwek. W wiosce wg spisu powszechnego w 2021 r. mieszkało 690 osób.

Kościół w Strzelinie

Kościół znajduje się w zachodniej części wioski. Dokument z 1364 r. stwierdza, że wówczas mieszkał tam proboszcz, co potwierdza lokalizację

Kościół ewangelicki (grafika Rudolfa Hardowa z 1921)

kościół. W 1493 r. potwierdzono istnienie kościoła „ecclesia in Strelin”. Prostokątny korpus obecnego kościoła pochodzi prawdopodobnie z XV w. W drugiej połowie XIX w. nieznacznie podwyższono średniowieczny korpus, dodając dwie warstwy cegieł i prosty gzyms wieńczący oraz

Kościół wybudowano na planie prostokąta z prostokątną wieżą i trójbocznie zamkniętym prezbiterium. Kościół jest jednonawowy, jednokondygnacyjny z trzykondygnacyjną wieżą, bryła rozczłonkowana. Nakryty jest dachem dwuspadowym, wieża dachem czterospadowym przecho-

wykonano gruntowny remont i rozbudowę kościoła. Dobudowano wieżę, której górne partie mają konstrukcję ryglową, tzw. mur pruski oraz dostawiono w szczycie prezbiterium i boczne przybudówki. Dwukondygnacyjna przybudówka pełniła pierwotnie funkcję kruchty prowadzącej na emporę dla ówczesnych właścicieli majątku. Natomiast jednokondygnacyjna pełniła funkcję zakrystii.

dzącym w ośmioboczny hełm, prezbiterium dachem pięciospadowym.

Kościół murowany z cegły: korpus - wążek nieregularny, prezbiterium, pierwsza kondygnacja wieży, południowa kruchta i zakrystia - wążek krzyżowy. Druga i trzecia kondygnacja wieży o konstrukcji ryglowej - wypełnienia z cegły. Fundament kamienny o średniowiecznym rodowdzie.

W wyposażeniu pozostaje granitowa kropielnica z XV w., dzwony z 1585 i 1599 r., XIX-wieczne: ławki, empora muzyczna oraz prospekt organowy. Na dzwonach widniały napi-

m.in. remont wieży, elewacji oraz wnętrza świątyni, a także odtworzenie stolarki drzwiowej. Nieocenione okazało się również zaangażowanie mieszkańców, którzy dołożyli swoją cegiełkę do ratowania zabytku – Parafia Włynkówko przekazała darowiznę w wysokości 50 tys. zł, przeznaczoną na pokrycie kosztów nadzoru budowlanego oraz przygotowanie części dokumentacji. Ten niezwykle ważny zabytek odzyskał właściwy stan techniczny co pozwoli na jego ponowne udostępnienie mieszkańcom oraz turystom. ... Wartość ca-

Empora z prospektem organowym (2025)

sy: na jednym – „Sit nomen domini benedictum Amen 1599”, na drugim - litery D i B oraz rok 1585.

Poświęcenie kościoła po przejęciu przez rzymskokatolików miało miejsce 23 grudnia 1955 r. Nadano mu wezwanie św. Antoniego Padewskiego.

We wrześniu 2025 r. Gmina Redzikowo wydała następujący komunikat: „Kościół ... od lat zamknięty z uwagi na zły stan techniczny, został poddany kompleksowym pracom konserwatorskim i odtworzeniowym, które objęły

Wejście na emporę (2025)

tego przedsięwzięcia wyniosła 1 441 908,84 zł.”

Koncert w kościele poewangelickim (2025)

Gmina Redzikowo w kościele organizuje koncerty muzyczne dla turystów i mieszkańców.

Parafia ewangelicka

Parafia w Strzelinie istniała już w XIV wieku. Znani są niektórzy duszpasterze z czasów przedreformacyjnych. W 1364 rok wzmiankowany był ks. Johannes Gerwin, a w 1493 r. wymieniono: ks. Stortewina Brandta i ks. Nicolausa Pape, a w 1512 r. - ks. Petrusa Hoghedorpa. W czasach ewangelickich pełną samodzielność parafia strzelińska zachowała do 1590 r., kiedy to znalazła się w unii personalnej z parafią luterąską w Charnowie. Od tego czasu akta strzelińskie kościelne przechowywano na plebanii w Charnowie.

Parafia filialna w Strzelinie obejmowała mieszkańców wioski Klein

Strellin (Strzelinko) z przysiółkiem Samelower Mühle oraz miejscowości

Groß Strellin (Strzelino). Osada Neumühl (zachodnia część Włynkówka) położona w gminie Flinkow (Włynkowo) podlegała parafii luterąskiej w Charnowie, a mieszkańcy uczęszczali na nabożeństwa do kościoła w Strzelinie. Patronat nad parafią w Strzelinie sprawowała rodzina właścicieli miejscowego folwarku, od 2 poł. XVIII wieku

była to rodzina Mach. Nabożeństwa odbywały się we wszystkie niedziele i święta. Zbór Groß Strellin należał do superintendentury Stolp – Stadt (Słupsk – Miasto). Wśród mieszkańców wsi dominowali luteranie.

W 1924 r. wykazywano 700 zboowników, w kolejnych latach ich liczba rosła. W 1939 r. w Klein Strellin (Strzelinku) mieszkało 247 ewangelików, w Groß Strellin (Strzelinie) - 331. Trudna do określenia jest ówczesna liczba mieszkańców Neumühl, gdyż podawana jest łącznie z Flinkow (Włynkowem) i Neu Flinkow (Włynkówkiem) - 734 osoby.

Na początku lat czterdziestych XX w. proboszczem był ks. Helmut Kiausch (Biogram – IP nr 3/2026, s. 16-17), słuchacz seminarium Kościoła Wyznającego, tzw. wikariatu zbiorczego w Słonowicach. Z uwagi na po-

głądy antyfaszystowskie w 1943 r. w ramach represji został powołany do służby w Wehrmachcie.

Kres działania parafii to wysiedlenie w 1946 roku ks. Alfreda Otto Dauderta (*8 IX 1910 Ława nad Pregiem - † 1988 Niemcy). Był on potem pro-

Konfirmacja Guido Kohlhoffa ze Strzelinka (przed 1945)

boszczem administratorem w Kropstedt (1947-48), następnie proboszczem w Silstedt (1948-65) i trzecim proboszczem w Parafii Mikołaja w Eilenburgu (1965-78) na terenie Saksonii.

Duchowni luterańscy

Proboszczami – administratorami Parafii luterańskiej w Strzelinie byli pastory z Charnowa: ks. Elias Hogensee (przed 1566), ks. Christian Sander (1578-?), ks. M. Christoph Krüger (21 VII 1590 - 1593), ks. Arnold Könhoff (ok. 1600), ks. Joachim Goläus (?-

1615), ks. Paulus Costerus (1615-?), ks. Jacob Schröder (14 XI 1630 - ?), ks. Gregor Myrschäus (? - 1640), ks. Martin Wolff (1640-66), ks. Heinrich Gerner (1667-92), ks. Friedrich Schlutius (1693-1733), ks. Daniel Christian Jennerich (1737-63), ks. Gottfried Crys-tell (1764-67), ks. Friedrich Wilhelm Specht (1767-98), ks. Carl Jacob Blau-rock (1799-1838), ks. Karl Theodor Leiber (1839-93), ks. Ernst Gustav Brunk (II 1895 - 1931), ks. Dreier (1932-34), ks. Herbert Konstantin Johannes Lieberg (1 XI 1934 - 1940), ks. Helmut Kiausch (1939-43).

Po wcieleniu ks. Helmuta Kiausch do Wehrmachtu, opiekę nad parafią do 1946 r. sprawował ks. Alfred Otto Daudert (wcześniej w latach 1939-43 predykan-t ewangelickiego Wschodniopruskiego Stowarzyszenia Wspierania Kobiet w Królewcu, 1943-44 proboszcz pomocniczy Parafii ewangelickiej Ruciane-Nida w Prusach Wschodnich).

Cmentarze parafialne

W Strzelinie funkcjonowały dwa cmentarze ewangelickie: parafialny, wokół kościoła, następnie powiększony o parcelę na zachód od świątyni,

oraz rodowy, położony w parku przy-
pałacowym.

Najstarszy cmentarz mieszkań-
ców Strzelina był położony wokół
kościół. Jeszcze na początku lat 90-
ych XX w. na terenie wokół kościoła
znajdowały się liczne groby. Granice
cmentarza przykościelnego wytyczają
drzewa dębowe. W 2023 r. członko-

Cmentarz przykościelny w Strzelinie (1994)

wie Słupskiego Stowarzyszenia Eks-
ploracyjno-Historycznego „Gryf” zin-
wentaryzowali na terenie przyko-
ścielnym 1 krzyż żeliwny oraz trzy
granitowe podstawy pod krzyż żeliw-
ny.

Nowszą część cmentarza mieszk-
kańców wsi założono 50 m w kierun-
ku zachodnim od granicy terenu przy-
kościelnego. Miejsce spoczynku
przedwojennych mieszkańców znaj-

duje się w zagajniku, którego skrajne
drzewa wytyczają granice cmentarza
o powierzchni 2400 m². W 2023 r. w
tej części cmentarza zinwentaryzowa-
no: 1 nagrobek granitowy z inskrypcją
rytą, 1 stelę kamienną, ok. 20 ka-
miennych podstaw pod krzyż żeliw-
ny, ok. 20 fragmentów nagrobków
kamiennych, 5 betonowych obramo-
wań grobu. Ponadto sześć krzyży że-
liwnych zabezpieczono poza cmenta-
rzem, z docelowym przeznaczeniem
do umieszczenia w planowanym lapi-
darium.

Na dawnym cmentarzyku rodow-
ym jedyne obecnie zinwentaryzo-
wane pamiątki to: pozostałości cegla-
nego grobowca lub kaplicy, 6 granito-
wych podstaw pod krzyż żeliwny, 1
kamienny fragment nagrobka.

Korzek – przed marcem 1945 r.
wieś nosiła nazwę Neumühl i znajdo-
wała się między miejscowościami
Neu Flinkow (Włynkówko) i Flinkow
(Włynkowo). Ta niewielka osada stra-
ciła swą odrębną nazwę, ponieważ
została wchłonięta przez Włynkówko,
które było od niej oddalone o kilkana-
ście metrów, tj. szerokość obecnej
drogi krajowej nr 21. Właścicielem tej
niewielkiej miejscowości był Bauer
Notzke, który sprzedał wieś rolnikowi
Hittmanowi. Nowy właściciel po kilku
latach rozparcelował majątek
Neumühl na mniejsze posiadłości i
wyjechał. Część majątku zostawił so-
bie. Po nim przejęła go w posiadanie
rodzina Albrecht.

Cmentarz w Neumühl znajdował
się po lewej stronie drogi przebiega-
jącej przez wieś, na zboczu wzniesie-

niu terenu. Dawny cmentarz o wymiarach 6 x 10 metrów znajdował się wśród starych buków i otoczony był metrowym murem, zbudowanym z kamieni polnych. Już w latach 30 XX w. cmentarz był zaniedbany. Ząb czasu naruszył groby i spowodował, że część z nich była nierozpoznawalna. Krzyże wykonane z drewna, żeliwa i skalenia leżały złamane na ziemi, a niektóre z nich były nie do odczytania. Najprawdopodobniej na cmentarzu zostało pochowanych 16 osób, w tym 7 dorosłych osób i 9 dzieci.

Czworo dzieci, w wieku od roku do dwóch lat, zostało pochowanych w latach 1853-59. Czworo dzieci pochowanych na cmentarzu zmarło na tyfus, który dziesiątkował ludność tych okolic około 1855 r. Wszyscy zmarli wywodzili się, z jednym wyjątkiem (syn Hittmana), z rodziny Notzke. Może to wskazywać, że był to cmentarz rodzinny. Dzisiaj jest to teren przykościelny, a na miejscu dawnego cmentarza wybudowano parking dla samochodów.

Jan Wild

BŁOGOSŁAWIONEJ WIELKANOCY

On Zmartwychwstał i jest z nami!

Radosnego i pełnego pokoju
przeżywania Świąt
Zmartwychwstania Pana
życzą Rada Parafialna PEA w Słupsku
oraz
ks. Wojciech Froehlich z Rodziną

Słupsk, Wielkanoc 2026

**W dniu 18 marca br. w Dzięgielowie zmarł
ks. Mirosław Sikora pełniący swoją służbę duszpasterską
w słupeckiej parafii w latach 1991-2002.**

śp. ks. Mirosław Sikora urodził się 13 grudnia 1963 roku w Cieszynie jako syn Jana i Heleny z domu Jaworska. Był ochrzczony i konfirmowany w parafii w Ustroniu. Następnie rodzina przeprowadziła się do Goleszowa. Ukończył Technikum Mechaniczne w Ustroniu.

W latach 1993-1998 studiował teologię ewangelicką na Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. W czasie studiów odbywał praktyki w parafii w Krakowie i w Goleszowie. W latach 1989-1991 przebywał w Niemczech.

Ordynowany na duchownego 13 października 1991 w Ustroniu, przez bp Jana Szarka w asyście goleszowskich duchownych: ks. Tadeusza Terlika i ks. Romana Dordy. W latach 1991-2002 służył na Pomorzu jako diecezjalny wikariusz diecezji pomorsko-wielkopolskiej, następnie proboszcz administrator parafii w Słupsku i w Koszalinie. W latach 2002-2023 był proboszczem parafii w Rybniku oraz administratorem parafii w Raciborzu i w Ściborzycach Wielkich.

Był uzdolniony muzycznie: grał na fortepianie. Prowadził aktywności sportowe: grał w tenisa ziemnego i siatkówkę, jeździł na nartach. Pozostawił syna i córkę z rodzinami. Biogram śp. Ks. Mirosława Sikory znajduje się w Informatorze Parafialnym nr 5/2021 w cyklu *Okna Pamięci przemawiają*. Pogrzeb śp. ks. Mirosława Sikory odbył się 20 marca br. z kościoła ewangelickiego w Goleszowie na miejscowy cmentarz. W uroczystościach pogrzebowych uczestniczył proboszcz parafii w Słupsku ks. Wojciech Froehlich.

Rodzina prosi aby zamiast kwiatów na grób przekazać ofiarę dla parafii ewangelickiej w Goleszowie, numer konta: PL 08 8113 1020 2002 0066 2237 0001

POŻEGNANIE KS. MIROSŁAWA SIKORY Z PARAFIĄ W SŁUPSKU W DNIU 1 WRZEŚNIA 2002 R.

Trudne, ale przydatne słowa

Predestynacja - pogląd religijny, według którego los człowieka (jego zbawienie lub potępienie) jest z góry określony przez wolę Boga. W kręgach luterkańskich predestynacja nie miała znaczenia teologicznego, w 1577 roku w Formule Zgody zapisano, że predestynacja dotyczy tylko zbawionych a nie potępionych. Nauka o predestynacji została ożywiona w kalwinizmie, ale nie była doktryną centralną. Jan Kalwin, choć uznawał że część ludzi jest przeznaczona do zbawienia a część do potępienia, stanowczo odmawiał przyporządkowywania kogokolwiek do konkretnych grup. Uważał, że człowiek powinien żyć na ziemi tak, jakby był predestynowany do zbawienia.

O tym, co za nami

Sola Scriptura 2025/2026

W sobotę, 7 marca w Bydgoszczy odbył się diecezjalny etap Ogólnopolskiego Konkursu Biblijnego Sola

Scriptura. Na tym etapie rywalizacji naszą Parafię reprezentowali uczniowie we wszystkich grupach wiekowych. Wśród najmłodszych byli Helena Szubert i Benjamin Froehlich, grupę średnią (klasy VII i VIII) reprezentował Sebastian Szubert, a najstarszą Jonatan Froehlich, który przystąpił do konkursu online (z Danii). Uczestnicy wraz z opiekunami przyjechali do Bydgoszczy w piątek wieczorem, a w sobotę po napisaniu konkursu udali się na przejażdżkę łódką po Brdzie, spacer po Wyspie Młyńskiej i obiad w gruzińskiej restauracji. Tegoroczny Konkurs dotyczył znajomości Dzie-

jów Apostolskich. Wymagany pułap punktów 75% osiągnęli: Benjamin (25 pkt), Sebastian (24 pkt) oraz Jonatan (22 pkt) tym samym zakwalifikowali się do finału konkursu, który odbędzie się w Warszawie 18 kwietnia. Gratulujemy!

Rekolekcje dla duchownych

W poniedziałek i wtorek po niedzieli Oculi (9-10.03) w Poznaniu odbyły się rekolekcje pasyjne dla duchownych Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej.

Rekolekcjonistą był ks. Tymoteusz Bujok, dyrektor Centrum Misji i Ewangelizacji w Dziegielowie, który mówił m in. o relacjach między pokoleniami w kościele. Drugi dzień rekolekcji rozpoczął się

nabożeństwem z Komunią Św. a po nim podsumowanie poprzedniego dnia oraz Diecezjalna Konferencja Duchownych.

Pogrzeb śp. Nelly Czupajło

W czwartek, 12 marca na słupskim cmentarzu odbyło się ostatnie pożegnanie śp. Nelly Czupajło, która zmarła 1 marca br. w słupskim hospicjum. Pani Nelly była córką ks. Alfreda Freyde z Łasku, a w Słupsku była zaangażowana w działania parafialne, społeczne i kulturalne. Była inicjatorką założenia Słupskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i jego wiceprezeską.

W pogrzebie udział wzięła m. in. prezydent Słupska Krystyna Danilecka-Wojewódzka.

Pasyjne spotkanie dla seniorów Z inicjatywy grupy parafialnej *Kobie-*

ty w Akcji 14. marca o godz. 11.00 w Słupskim Centrum Diakonii i Dialogu odbyło się spotkanie pasyjne dla seniorów. Oprócz krótkiego zwiastowania i modlitwy uczestnicy śpiewali pieśni pasyjne, mieli okazję do rozmów i czas na posiłek.

Wszyscy seniorzy obecni na spotkaniu otrzymali ręcznie wykonane ozdoby świąteczne oraz kartki z życzeniami na święta. Wydarzenie mogło się odbyć dzięki ogromnemu zaangażowaniu parafialnej grupy kobiet oraz finansowemu wsparciu Diakonii Polskiej, która na ten cel przekazała środki zebrane w ramach akcji 1,5% na OPP, które dedykowane były naszej Parafii.

Audycja w Radiu Koszalin

19 marca w naszej Parafii odbyło się nagranie audycji o przeżywaniu Wielkiego Tygodnia u ewangelików. Emisja odbędzie się dnia 1.03. br. (środa) po godzinie 20.00 w Radiu Koszalin. Zapraszamy do wysłuchania!

Synod Diecezjalny DPW

20. i 21. marca w Centrum Edukacyjno – Formacyjnym Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie odbyły się obrady Synodu Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Tematyka Synodu związana była z tematem roku 2026, czyli ewangelickim nabożeństwem

stwem. Część referatową poprowadził ks. radca Janusz Staszczak, który przedstawił liturgiczny rys ewangelickiego nabożeństwa, a ks. Piotr Sztwierzniak z Golezowa skupił się na przedstawieniu możliwości liturgicznych jakie oferuje nowa agenda. W obradach Synodu uczestniczyli delegaci ks. W. Froehlich, Joanna Basińska i Jan Wild.

Ku Pojednaniu

Z inicjatywy Fundacji Sub Ventum oraz Parafii pw. Św. Jana Kantego 21 marca odbył się III Ekumeniczny Marsz Ku Pojednaniu. Marsz był oparty na kanwie Drogi Krzyżowej, ale nie posiada jej „konwencjonalnego” przebiegu. Na każdej tzw. stacji wygłaszane są rozważania dotyczące

ności na rzecz potrzebujących.

Reportaż o pomorskich ewangelikach

W Radiu Koszalin 22 marca wyemitowany został reportaż Anny Winnickiej pt. Ewangelickie Pomorze - miejsca i ludzie - rozmowa z Janem Wildem, autorem artykułów w

aktualnych problemów społecznych, z którymi borykają się na co dzień ludzie. Proboszcz naszej Parafii wygłosił dwa krótkie rozważania na stacji 1. i 7. Udział w marszu miał również wymiar pomocowy, ponieważ każdy uczestnik przekazał 7 kg żywno-

ści na rzecz potrzebujących. cyklu o takim samym tytule ukazujących się na łamach Informatora Parafialnego. Wywiad jest do odsłuchania pod adresem (zeskanuj kod QR)

Humor z befką

Młody ksiądz słucha „swojej” pierwszej spowiedzi. Z daleka obserwuje go starszy kolega w urzędzie. Po wyjściu z konfesjonału młodszy pyta starszego o wrażenia, a starszy ksiądz mówi:

- *Wiesz - jak się słucha czyichś grzechów, to się pyta tak, tak, no, uhhmm, czy coś jeszcze?, a nie uderza rakami po udach i krzyczy: Dobrze, dobrze i co dalej?*

Podczas lekcji religii w klasie pierwszej katecheta pyta dzieci:

- *Powiedzcie, kto to jest: wszystko widzi i słyszy?*

Zgłasza się mały Antoś i bez namysłu odpowiada:

- *To jest nasza sąsiadka.*

Dziadek zabrał wnuczka pierwszy raz do kościoła.

Wnuczek, widząc po raz pierwszy księdza ubranego w togę, pyta:

- *A dlaczego ten pan jest ubrany jak kobieta?*

- *Bo będzie zaraz długo gadał!*

W niedzielę rano na ambonę wychodzi gospodyni księdza i ogłasza:

- *Dzisiaj Mszy nie będzie, bo Proboszcz jest chory, a ja też się jakoś tak źle czuję!*

niebieda zapraszają
parafian na

KURS SAMOOBRONY

☑ obrona w zagrożeniach ☑ techniki uników
☑ reagowanie na przemoc ☑ i wiele więcej

przyjdź

Pierwsze spotkanie 11.04. godz. 10.00
Słupskie Centrum Diakonii i Dialogu
projekt finansowany przez Diakonię Meklemburgii Pomorza Przedniego

CO NAM W DUSZY GRA

ŻYCIE BEZ MIŁOŚCI NIE BĘDZIE SPEŁNIONE

Religijność czysta i bez skazy wobec Boga i Ojca wyraża się w opiece nad sierotami i wdowami w ich utrapieniach

Chrześcijaństwo to życie w miłości. Miłość Boga do ludzi jest

Boże, miłości od poczęcia uczyli nas rodzice. Mama głaskała się po brzuchu i „przemawiała” do jeszcze nie narodzonego dziecka. Po narodzeniu rodzice reagowali na każdy sygnał swojej pociechy, uspokajając, karmiąc i zaspokajając inne potrzeby. Z czasem pomagali dziecku w każdym stresie, bawili się, uczyli nowych umiejętności, przytulali dziecko okazując mu bezgraniczną miłość. To nasi rodzice byli pierwszymi ewangelistami Bożej

„doskonała”, jak pisze Ewangelista Jan. (1 J 2,5). Nie od razu o tym jednak wiedzieliśmy. Gdy byliśmy dziećmi, zanim jeszcze dotarło do nas Słowo

miłości, zanim zaczęliśmy rozumieć, kim jest Bóg i gdzie ta miłość ma swoje pierwsze źródło.

A jeśli rodzice nie spełniają swojej roli? Co wtedy, gdy dziecko nie jest otoczone miłością rodzicielską? Gdy matka i ojciec, zamiast okazywać dziecku miłość zaniedbują je i nie zaspokajają jego podstawowych potrzeb? Co dzieje się z dzieckiem wzrastającym bez miłości? Nowoczesna psychologia i neurobiologia potwierdzają ewangeliczne prawdy. Bez miłości dziecko nie rozwija się właściwie w żadnej dziedzinie rozwoju. Jeśli rodzice są zagubieni lub zatwardziali w swoim braku miłości, nadzieją dla dziecka jest znalezienie innej rodziny, która otoczy je miłością i nauczy, co to znaczy kochać. „Religijność czysta wyraża się w opiece nad sierotami i wdowami w ich utrapieniach” (Jk 1,27)

W dzisiejszym świecie ludzie mają mało czasu i możliwości na realizowanie tak trudnych zadań, jak opieka nad dziećmi zaniedbanymi przez własnych rodziców. Gdzie jednak, jak nie wśród chrześcijan powinniśmy szukać tych, którzy mogliby znaleźć miejsce w swoim sercu i w swoim domu dla zaniedbanego i porzuconego dziecka?

Co by było, gdybyś właśnie Ty przyjął do swojego domu i serca dziecko opuszczone przez wła-

snych rodziców? „Kto przyjmuje w imię Moje jedno z tych dzieci, mnie przyjmuje” (Mk 9,36) – mówi Bóg. Czy te słowa są do Ciebie, albo kogoś z Twoich bliskich lub znajomych? Ci, którzy to zrobili, wiedzą, jakim szczęściem jest wypełnienie życia nową miłością...

Tomasz Polkowski

Zielony pan

**Pewien zielony pan
do miasta zawitał
i sobie przysiadł
a to tu a to tam ;)**

A. Lis

NIE ZAPOMINAJCIE O DOBROCZYNNOŚCI

HBR 13,16A

Zbiórka ofiar na Bratnią Pomoc im Gustawa Adolfa trwa w całym Kościele ewangelickim od Świąt Wiołkanocnych do Świąt Zesłania Ducha Świętego.

Ofiary zbierane są w kościele na listę, można je wpłacać także na konto parafialne z dopiskiem "Ofiara na Bratnią Pomoc GA"

wspieramy

- remonty kościołów
- remonty budynków parafialnych
- remonty kaplic

Skontaktuj się z nami

✉ ul. Powstańców 5a 43-180 Orzesze
🌐 bpga.luteranie.pl

ZAPLANOWANE SPOTKANIA I WYDARZENIA

DATA	GODZ	WYDARZENIE	MIEJSCE
11.04	10.00	Kurs samoobrony (Kobiety w Akcji)	SCDiD
18.04	10.00	Kurs samoobrony (Kobiety w Akcji)	SCDiD
18.04	10.30	Finał Sola Scriptura 2026	Warszawa
9-10.05		Warsztaty Gospel	SOK/kościół
13.05	19.00	Koncert organowy - Muzyczne wieczory	kościół
19.05	17.00	Rada Parafialna	SCDiD

Serdecznie zapraszamy na wyjątkowe wydarzenie, jakim są Warsztaty Gospel z Brianem Fentressem. To szczególne spotkanie z muzyką i charyzmatycznym prowadzącym jest współorganizowane przez naszą Parafię od samego początku. Jeśli należysz do NASZEJ PARAFII albo do KEA w RP i chcesz wziąć udział w wydarzeniu to zgłoś się na Warsztaty pod nr. tel. 605 556 749 (ks. Wojciech Froehlich).

Wszystkich, którzy wolą posłuchać i poczuć atmosferę koncertu finałowego zapraszamy w niedzielę 10 maja o 18.00.

PRZYKŁADOWE, MINIMALNE KWOTY SKŁADKI PARAFIALNEJ W ZALEŻNOŚCI OD DOCHODU

Dochód miesięczny	Składka miesięczna	Składka roczna
2 000,00 zł	20,00 zł	240,00 zł
3 000,00 zł	30,00 zł	360,00 zł
4 000,00 zł	40,00 zł	480,00 zł
5 000,00 zł	50,00 zł	600,00 zł
6 000,00 zł	60,00 zł	720,00 zł
7 000,00 zł	70,00 zł	840,00 zł
10 000,00 zł	100,00 zł	1 200,00 zł
12 000,00 zł	120,00 zł	1440,00 zł
15 000,00 zł	150,00 zł	1800,00 zł
17 000,00 zł	170,00 zł	2040,00 zł
20 000,00 zł	200,00 zł	2400,00 zł

KALENDARZ I WYKAZ OFIAR OGÓLNOKOŚCIELNYCH

OFIARY MOŻNA TEŻ WPLACAĆ NA KONTO PARAFIALNE
Z DOPISKIEM NA JAKI CEL

1. Fundusz Socjalny (sty.): 492,00 zł
2. Fundusz Stypendialny (luty): 620,00 zł
3. Diakonia Polska (1. n. pas.): 555,50 zł
4. Fundusz Bratniej Pomocy im Gustawa Adolfa: IV-VI -
5. Skarbonka Diakonijna:
6. Ofiara żniwna na Domy Opieki:
7. Fundusz Ewangelizacyjno-Misyjny:
8. Ofiara na diasporę:

**SERDECZNIE DZIĘKUJEMY ZA WSZELKIE
DAROWIZNY ZŁOŻONE NA RZECZ PARAFII!
ZACHĘCAMY DO REGULARNEGO OPŁACANIA
SKŁADKI KOŚCIELNEJ**

Składkę można opłacać w kancelarii parafialnej lub przelewać na konto parafialne z dopiskiem darowizna - składka kościelna rok imię i nazwisko (pozwoli to na odliczenie wpłaconej kwoty od podatku):

25160014621816836860000001

Dla innych darowizn obowiązują te same konta. Poniżej przedstawiamy wyciąg z regulaminu parafialnego dotyczący zasad opłacania składek kościelnych. Jednocześnie przypominamy, że pełnoprawny udział np. w wyborach do rady parafialnej lub jakichkolwiek głosowaniach podczas zgromadzeń parafialnych mają osoby, które znajdują się na liście parafialnej, czyli są członkami parafii pod względem formalnym, na co składa się również opłacenie składki kościelnej. Zachęcamy państwa do cyklicznych wpłat, które można realizować np. przez stałe, miesięczne zlecenia bankowe, rozkładając roczną należność na 12 mniejszych kwot (np. w przypadku, gdy miesięczne wynagrodzenie wynosi 2400 netto, to roczna składka kościelna wynosi 288 zł. Kwotę dzielimy przez 12, co daje nam miesięcznie 24 zł. W swoim banku dokonujemy zlecenia miesięcznej dyspozycji kwoty w wysokości 24 zł na konto bankowe parafii).

**SKŁADKA KOŚCIELNA - Regulamin Parafialny
Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego
w Rzeczypospolitej Polskiej
ZASADY OGÓLNE**

§ 7

1. Każdy członek Parafii, który został confirmowany i ukończył 18 lat, zobowiązany jest do płacenia składek parafialnych. Składki te powinny wynosić **co najmniej 1%** jego dochodu.

2. W uzasadnionych przypadkach Rada Parafialna może zwolnić od tego obowiązku pojedynczych parafian bądź też określone grupy społeczne np. uczniów, studentów, bezrobotnych, czy też rodziny przeżywające okresowe trudności finansowe. W uchwale dotyczącej zwolnienia powinien być określony czas trwania tego zwolnienia.

PLAN NABOŻEŃSTW NA KWIECIEŃ/MAJ 2026

DZIEŃ	SŁUPSK D	SŁUPSK PL	LĘBORK
02.04 Wielki Czwartek		17.00 	
03.04 Wielki Piątek	15.30 	17.00 	8.30
05.04 Wielkanoc		10.30 	8.30
12.04 Quasimodogeniti		10.30 	8.30
19.04 Misericordias Domini		10.30 	
26.04 Jubilate		10.30 	8.30
03.05 Cantate		10.30 	
10.05 Rogate		10.30 	8.30
17.05 Exaudi		10.30 	
24.05 Święto Zesłania Ducha Św.		10.30 	
31.05 KONFIRMACJA		10.30 	

2026
ROK NABOŻEŃSTWA
EWANGELICKIEGO